

Riigikaitsekomisjon ja eelnõu 668 SE

02.12.2025

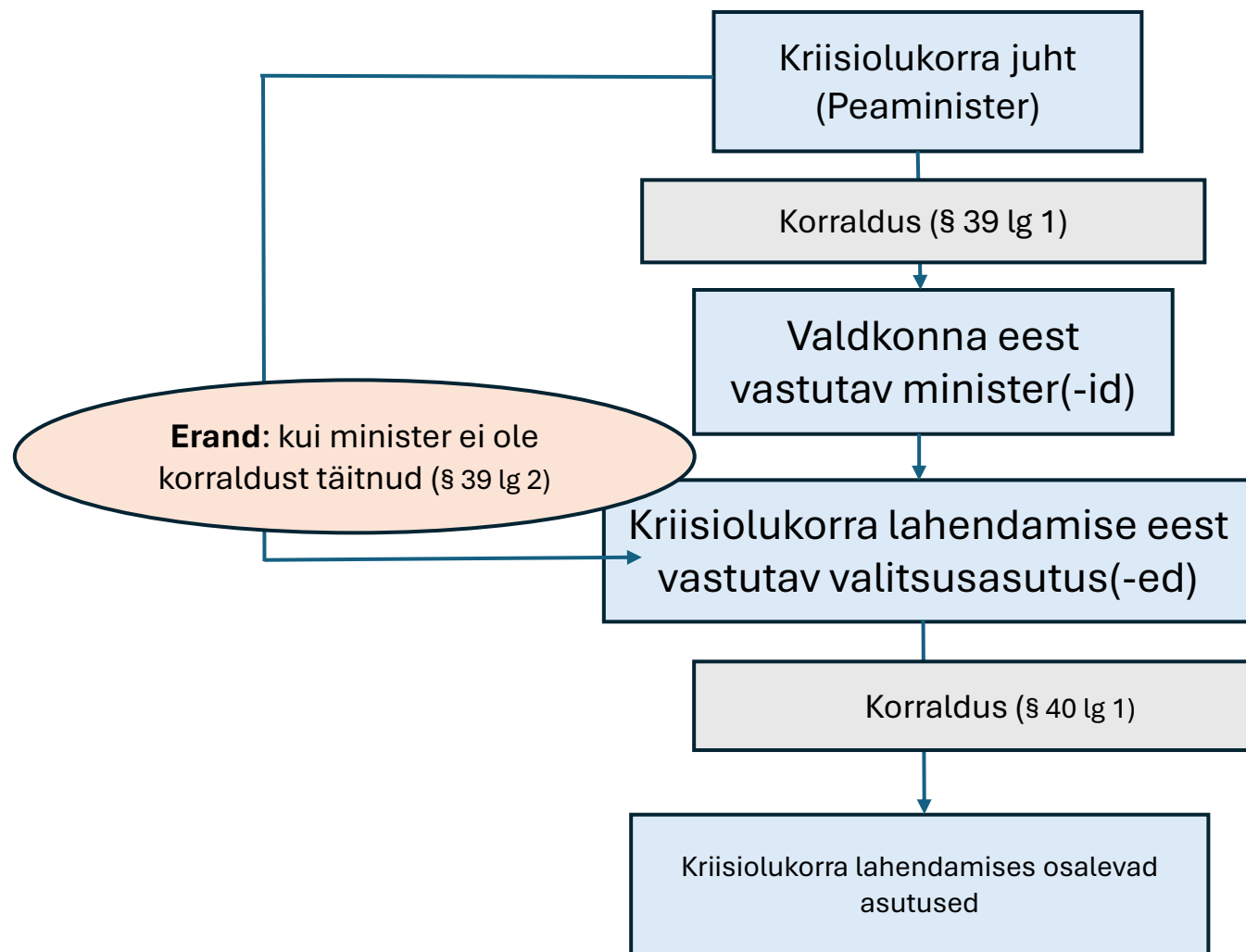
Kriisiolukorra lävendi alla jäävad sündmused

- Põgenike massiline sisseränne (VRKS)*;
- äkkrünnak (KorS)*;
- massiline korratus (KorS)*;
- ulatuslik merepäästesündmus, sealhulgas reostus piiriveekogus (VeeS)*;
- üleujutus tiheasustusosal (VeeS)*;
- ulatuslik tööstusõnnetus (TTOS)*;
- kiirusõnnetus naaberriigis (KiS)*;
- riigisisene kiirusõnnetus (KiS)*;
- ulatuslik mürgistus (TTKS)*;
- epideemia (NeTS)*;
- küberintsident (KüTS)*;
- loomataud (VS)*;
- merereostus (MSOS)*;
- maagaasi hädaolukord (MSG);
- elutähtsa teenuse katkemine (HOS; TsiRkS);
- jm eriseadustest tulenevad sündmused – korrarikumine (KorS), haiguspuhang (NeTS) jt

Riigi kriisiplaanis määratakse asutused, kes vastutavad kriisiks valmistumise korraldamise ja kriisi lahendamise eest - kõikide olukordade lahendamise saab isik või asutus planeerida ühes kriisiplaanis.

* HOS § 15 lg 3 alusel kehtestatud VV 29.07.2021 määrus nr 78: Loetelu hädaolukorda põhjustada võivatest sündmustest, mille kohta koostatakse nende lahendamise plaan, plaani koostamise nõuded ja kord ning selle koostamist juhtivad asutused, hädaolukorra lahendamist juhtivad täidesaatsva riigivõimu asutused, hädaolukordade loetelu, mille puhul korraldatakse riskikommunikatsiooni, ning selle korraldamise eest vastutavad asutused

Juhtimine ja korralduste andmine kriisi ajal

Erand: kui minister ei ole korraldust täitnud (§ 39 lg 2)

Erandid:

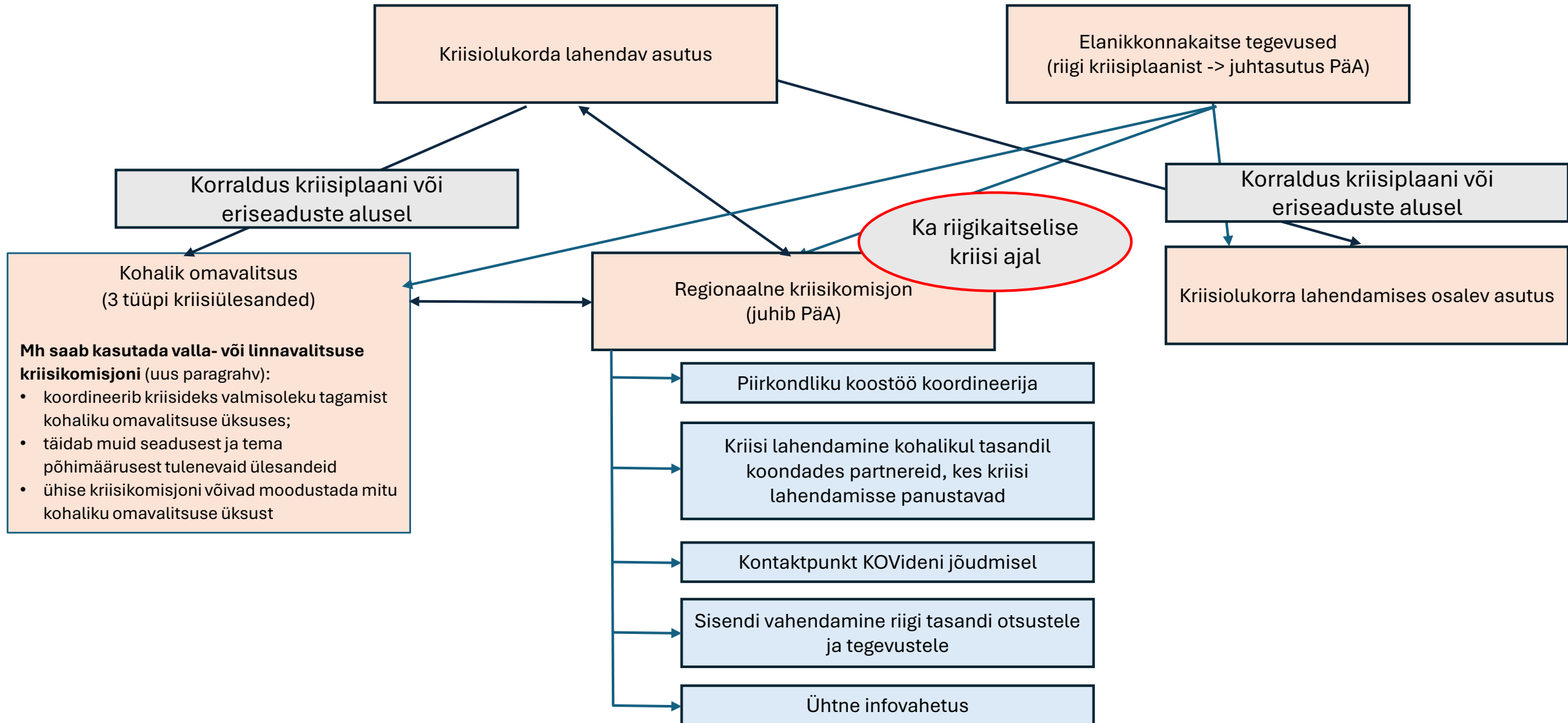
1) Lahendava asutuse juht saab korraldusi anda:

- KV-le ja KL-le – KVJ/KLÜ nõusolekul (§ 40 lg 4 ja 5)
- KOV-ile – tema kriisiülesannete raames (§ 40 lg 6)

2) KV saab riigikaitse kriisiolukorra ajal anda korraldusi kriisiolukorda lahendavale valitsusasutusele selle asutuse juhi nõusolekul (§ 40 lg 3)

3) elanikkonnakaitse tegevustes saab ülesandeid anda PÄA (riigi kriisiplaanist)

Kriisi lahendamine regionaalsel tasandil

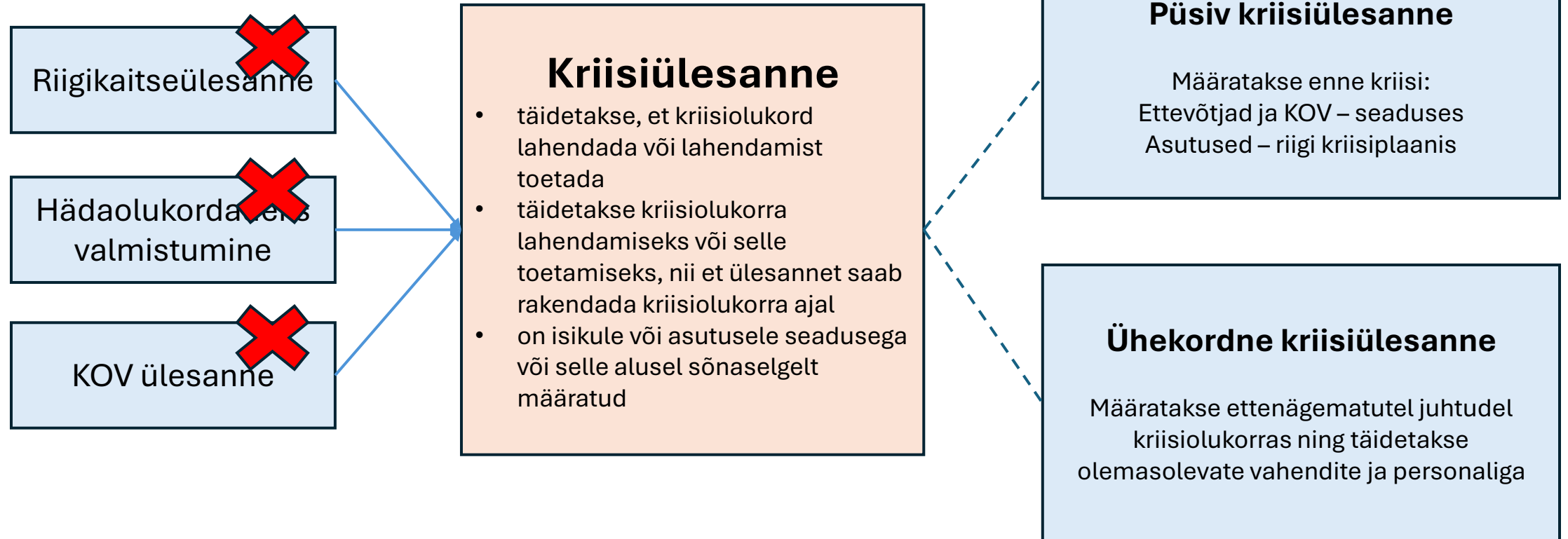

Regionaalse kriisikomisjoni koosseis

- Vastava tegevuspiirkonna päästekeskuse juht
- Päästekeskuse juhi määratud päästekeskuse esindaja
- Vastava tegevuspiirkonna prefektuuri prefekt
- Häirekeskuse vastava tegevuspiirkonna keskuse juhataja
- Kaitseliidu esindaja
- Kaitseväge esindaja
- Kaitsepolitsei ameti esindaja
- Keskkonnaameti esindaja
- Põllumajandus- ja Toiduameti esindaja
- Terviseameti esindaja
- Transpordiameti esindaja
- Vastava piirkonna KOV üksuste esindajad
- Vastava piirkonna ReM kohalike omavalitsuste osakonna esindaja
- Sotsiaalkindlustusameti esindaja
- Ringkonnaprokuratuuri esindaja
- Vangla esindaja

Kriisiülesanded

- Seonduvad asutuse põhiülesandega või elutähtsa teenuse osutamisega
- Määravad, kuhu tuleb kriisi ajal ressursid suunata
- Kriisi lahendamiseks prioriteetsed ülesanded
- **Saab rakendada nii tsiviil- kui ka riigikaitselises kriisis**

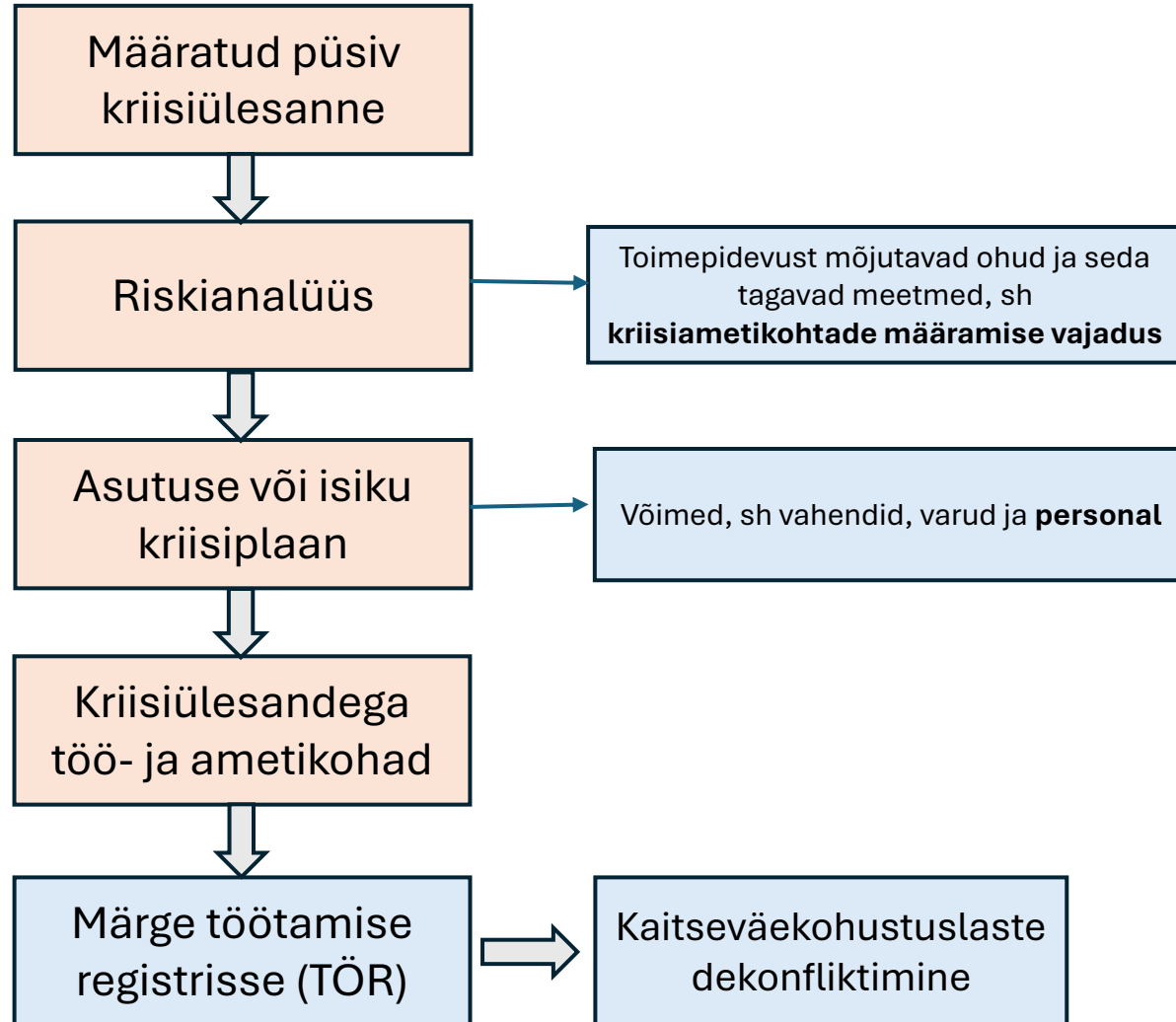
Püsivad kriisiülesanded (1)

- Riigi õigusabi osutamine füüsilisele isikule kriisiolukorra ajal (advokatuur/ riigi õigusabi teenuse osutaja)
- Õhukvaliteedi taseme hindamine (õhukvaliteedi taseme hindaja)
- Kriitilise tähtsusega side, mereraadioside ja operatiivraadioside toimimine (riigiside teenust tagav SA)
- Lennuvälja käitlejale lennujulgestusmeetmete kohaldamise tagamine (lennujulgestusteenuse osutaja)
- Lennuvälja käitlejale maapealse käitluse teenuse osutamine, v.a toitlustusteenus (maapealne teenindaja)
- Võrgu toimimise tagamine maagaasiga varustavale võrguettevõtjale (võrgu või selle osa arendamise või käigus pidamise teenust osutav isik)
- Jäämurdmine (piirkondlik jäämurdeteenuse osutaja)
- Reisijatevedu vastavalt veoeskirjale ja seaduses sätestatud korrale (avalikku reisijatevedu osutav raudtee-ettevõtja)
- Konteiner- ja veeremkauba lastimine ja lossimine elutähtsa teenuse osutamiseks (sadamaoperaator)

Püsivad kriisiülesanded (2)

- Tervisekassa seaduses sätestatud ülesannete täitmine (Tervisekassa)
- Tervishoiuteenuse osutamine tervishoiuteenuse korraldamise seaduses ning tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduses ning neist lähtuvalt kehtestatud nõuete kohaselt (tervishoiuteenuse osutaja, kes ei ole ETO)
- Toidu jaekaubandus (toidu jaekaubandusega tegelev ettevõtja, kelle valdkonna eest vastutav minister on määranud PKÜ asutuseks)
- Kriisiülesannete täitmine, töötutoetuste maksmine ning töötute, töövõime ja töövõimetoetuse, töötutoetuse ning kindlustatute ja hüvitiste maksmise üle arvestuse pidamine (Töötukassa)
- Vangla toimepidevuse ja vangistuse täideviimine (vangla)
- Liiniveo tagamine lepingu või haldusakti kohaselt ((parvlaeva) liinivedu tegev vedaja)
- Riigi sõjalise kaitse ettevalmistamine, Eesti elanike turvalisuse suurendamises ja tagamises osalemine, tegevliikmetele sõjalise väljaõppe andmine ja korraldamine ning vajadusel riigikaitseobjektide ja riigikaitse kasutatava vara ja Eesti välisesinduste valve tagamine (Kaitseliit)
- Riigi tegevusvaru moodustamine, haldamine ja kasutuselevõtmine (Eesti Varude Keskus)
- (Mittesõjalise) rahvusvahelise abi kaasamine (Eesti Varude Keskus)

Kriisiülesandega ameti- ja töökohad

Kriisiülesandega ametikohad (§ 100 lg 3)

- Vabariigi President
- Vabariigi Valitsuse liige
- Riigikogu liige
- Euroopa Parlamendi liige
- Riigikontrolör
- Õiguskantsler
- Riigisekretär
- **Riigi peaprokurör**
- **Kohtunik**
- Eesti Panga nõukogu esimees
- Eesti Panga president
- **Finantsinspektsiooni juhatuse liige**
- **KOV valitsuse ja volikogu liige**

Kriisiülesandega ameti- ja töökohad. Mis muutub?

- Riigikaitsealise töökohustusega ameti- või töökoht -> kriisiülesandega ameti- või töökoht
- Seadusega määratud loetelu laieneb
- Tekib selge kohustus hinnata iga ameti- ja töökoha vajalikkust kriisiülesande täitmiseks + sellel oleva inimese asendatavust
- Tõhus võimalus sõjaajaüksuse kokku toomiseks ja dekonfliktimise süsteem:
  - luuakse andmekogude ja asutuste vaheline infovahetus
  - kui on sõjaaja ametikohal vältimatult vajalik inimene – selgitatakse koos välja, kas asendatav
  - kui inimene ei ole asendatav – tähtajaline piirang, mida võib pikendada
  - kui on vaidlus – lahendatakse osapoolte (sh KV/KRA ja ETO/ETKA) vahel koostöös Riigikantseleiga
- Kriisiülesandega ameti- või töökohal oleva inimese võib kutsuda nii õppekogunemisele kui ka lisaõppekogunemisele (KVTS § 76 lg 3 p 4 alusel võib tööandja vabastust paluda)

1. Ühiskonna sidusus ja riigi kerksus

- 1.1 Riigi juhtkonna olukorrateadlikkuse tagamine
RK, VÄM, KAM, SIM
- 1.2 Riigi juhtimise ja otsustegemise tagamine, sh õigusaktid
RK, JDM, SIM, KAM, VÄM, RAM, REM
- 1.3 Riigi kriitiliste andmekogude ja infosüsteemide tagamine
HTM, JDM, KAM, KLIM, SIM, RAM, REM
- 1.4 Riigi kriitiliste digiteenuste, sh eID tagamine
JDM
- 1.5 Riigi hallatava kinnisvara tagamine
RAM
- 1.6 Riigi tugiteenuste tagamine
RAM
- 1.7 Kultuuriväärtuste kaitse
KUM
- 1.8 Sotsiaalteenuste ja hüvitiste tagamine, sh tööturutoetused- ja hüvitised
SOM, KOV, MKM
- 1.9 Lapsehoiu tagamine
KOV
- 1.10 Hariduse andmise tagamine
HTM
- 1.11 Avalikkuse teavitus ja elanikkonna psühholoogiline kaitse
RK, KAM, SIM, KUM, RAM, SOM, KOV
- 1.12 Tervishoiu vältimatu abi tagamine, sh masskannatanutega olukorras
SOM
- 1.13 Vältimatu sotsiaalabi tagamine, sh rahvusvahelise kaitse taotlejatele
SOM, KOV
- 1.14 Psühhosotsiaalse abi tagamine kriisides
SOM, KOV

2. Majandusjulgeolek ja elutähtsad teenused

- 2.1 Teede sõidetavuse tagamine
KLIM, KOV
- 2.2 Raudteetranspordi tagamine
KLIM
- 2.3 Sadamate ja laevaliikluse tagamine
KLIM
- 2.4 Lennuväljade ja aeronavigatsiooni tagamine
KLIM
- 2.5 Ühistranspordi tagamine
REM
- 2.6 Hüdroloogia- ja meteoroloogia teenuse tagamine
KLIM
- 2.7 Elektri tagamine
KLIM
- 2.8 Maagaasi tagamine
KLIM
- 2.9 Vedelkütuse tagamine
KLIM
- 2.10 Kaugküttega varustatuse tagamine
KOV
- 2.11 Kaugküttega varustatuse tagamine
KOV
- 2.12 Telefoni-, mobiil- ja andmeside tagamine
JDM
- 2.13 Riigi rahavoogude tagamine
RAM, EP
- 2.14 Makseteenuse tagamine
RAM, EP
- 2.15 Sularaharingluse tagamine
RAM, EP
- 2.16 Toidu varustuskindluse ja toiduohutuse tagamine
REM
- 2.17 Ravimite varustuskindluse tagamine
SOM
- 2.18 Riigi tegevusvaru tagamine
SOM
- 2.19 Kaubanduse toimimine, sh esmatarbekaupade kättesaadavuse tagamine
REM

3. Sisejulgeolek ja avalik kord

- 3.1 Avaliku korra tagamine, sh massiline korratus
SIM, JDM, KAM
- 3.2 Kiire abi ja 112 tagamine
SIM
- 3.3 Uurimine, süüdistuse esitamine ja õigusemõistmine
JDM, SIM
- 3.4 Vangistuse täideviimine
JDM
- 3.5 Sisejulgeoleku ja põhiseadusliku korra kaitse
SIM, JDM, KAM
- 3.6 Küberturvalisus ja -kaitse
JDM, SIM
- 3.7 Võtmeisikute kaitse
SIM, KAM
- 3.8 Riigi kriitilise taristu ja teenuse kaitse
SIM, KAM
- 3.9 Piirihaldus, sh massiline sisseränne
SIM, SOM, RAM, KAM
- 3.10 Merepääste ja SAR
SIM, KAM
- 3.11 Merereostuse likvideerimine
KAM
- 3.12 Valmisolek CBRN juhtumiks, sh kiirgusseire
SIM, KLIM
- 3.13 Välisõhuseire, sh varajane hoiatus
SIM, KLIM
- 3.14 Ohtlike jäätmete käitlemine
KLIM
- 3.15 Päästetööd maal
SIM
- 3.16 Demineerimine
SIM
- 3.17 Ulatusliku evakuitsiooni korraldamine
SIM, SOM, KAM, KOV
- 3.18 Varjumise korraldamine
SIM, SOM, KOV

4. Sõjaline kaitse

- 4.1 Eelhoiatuse tagamine
KAM, SIM
- 4.2 Kaitsevalmidus ja mobilisatsiooni tagamine
KAM
- 4.3 Heidutus- ja kaitsehoiaku tagamine
KAM
- 4.4 Tegutsemis- ja liikumisvabaduse tagamine
KAM
- 4.5 Riigi sõjaline kaitsmine
KAM, SIM
- 4.6 Tsiiviltoetuse koordineerimine sõjaliseks kaitseks
KAM, KLIM, MKM, JDM, RAM, REM, SIM, SOM
- 4.7 Vastuvõtva riigi toetuse tagamine
KAM, KLIM, JDM, MKM, RAM, REM, SIM, SOM, VÄM
- 4.8 Kaitsevõime alalhoidmine, sh varud, hanked ja taristu
KAM

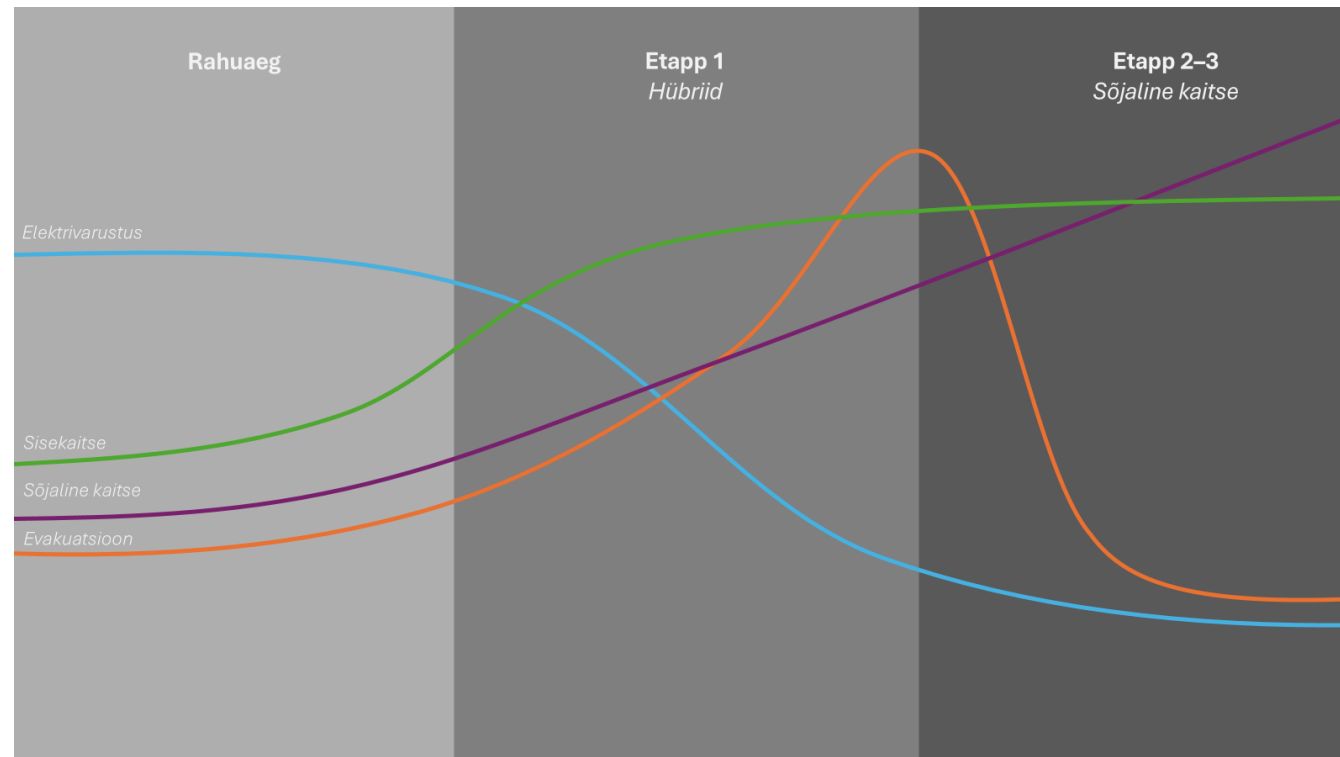
5. Rahvusvaheline tegevus

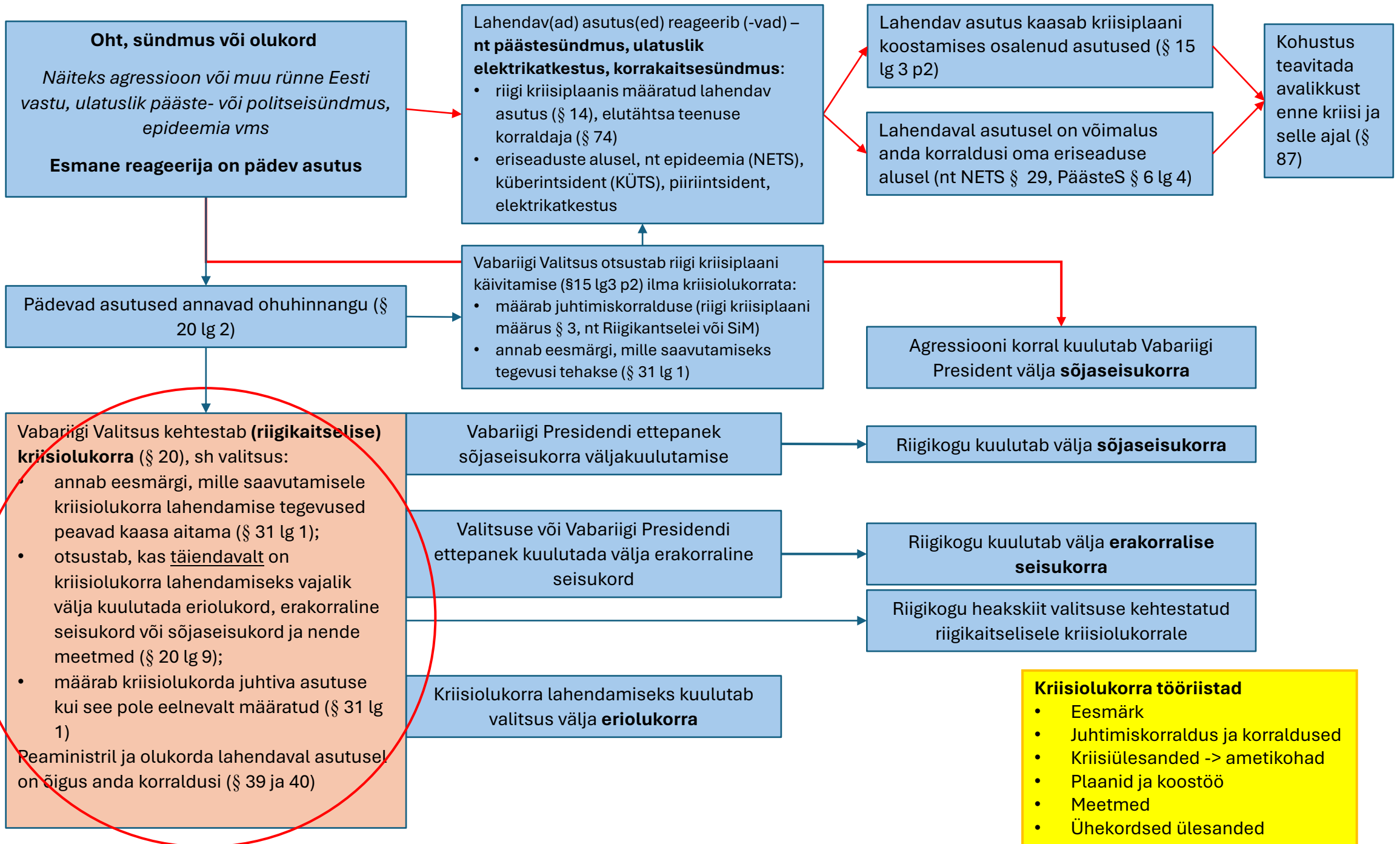
- 5.1 Rahvusvaheline teavitamise tagamine
VÄM, KAM, RK
- 5.2 Välissuhtluse ja rahvusvaheliste toetuse tagamine
VÄM
- 5.3 Välisesindatuse tagamine
VÄM
- 5.4 Konsulaartegevus ja rahvuskaaslaste abistamine välisriikides
VÄM
- 5.5 Diplomaatiliste ja majanduslike vastumeetmete, sh sanktsioonide rakendamine
VÄM, MKM, RAM
- 5.6 Rahvusvaheliste uurimisrühmade tegevuse toetamine
VÄM, JDM
- 5.7 Kahe- ja mitmepoolsete koostööformaaside toimimise tagamine
VÄM, KAM
- 5.8 NATO otsustusprotsesside toetamine ja suunamine
RK, KAM, VÄM

Kriisiülesannete täitmine kriisi ajal

Kriisiülesannete täitmise tase erineb kriisitüüpides ja -faasides

- ETKA võib ette näha ETO teenuse osutamise mahu ja kvaliteedi langetamise (§ 74 lg 11 ja § 75 lg 11)
- KOV kriisiülesannete vähendamine (§ 83 lg 1) + leevendused eriseadustes, nt sotsiaalteenuste ja erihoolekandeteenuste osutamise erandid, tegevusloa andmise erandid jm
- Kui kriisi ajal kehtivad tavapärasest madalamad teenuse taseme nõuded (**ETO-d**) või tuleb täita vähendatud hulka ülesandeid (nt **KOVID ja riigiasutused**), siis tuleb sellega arvestada ka kriisiülesandega ameti- ja töökohtade määramisel

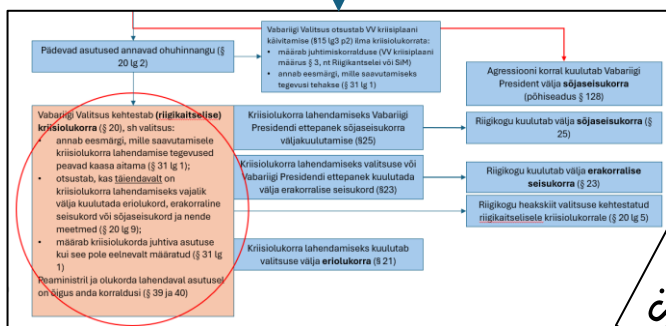
Oht, sündmus või olukord
Näiteks agressioon või muu rünne Eesti vastu, pääste- või politseisündmus, epideemia vms
Esmane reageerija on lahendav asutus

Lahendav(ad) asutus(ed) reageerib (-vad) – nt **päästesündmus, elektrikatkestus, korraldus**
 • riigi kriisiplaanis määratud lahendav asutus (§ 14), elutähtsa teenuse korraldaja (§ 74)
 • eriseaduste alusel, nt epideemia (NETS), üleujutus, elektrikatkestus

Lahendav asutus kaasab kriisiplaani koostamises osalenud asutused (§ 15 lg 3 p 2)

Lahendaval asutusel on õigus **anda korraldusi** (sh oma eriseaduse alusel, nt NETS § 29, PäästeS § 6 lg 4) ja **ülesandeid** lahendamisse kaasatud asutusele

Avalikkust teavitatakse enne kriisi ja selle ajal (§ 87)

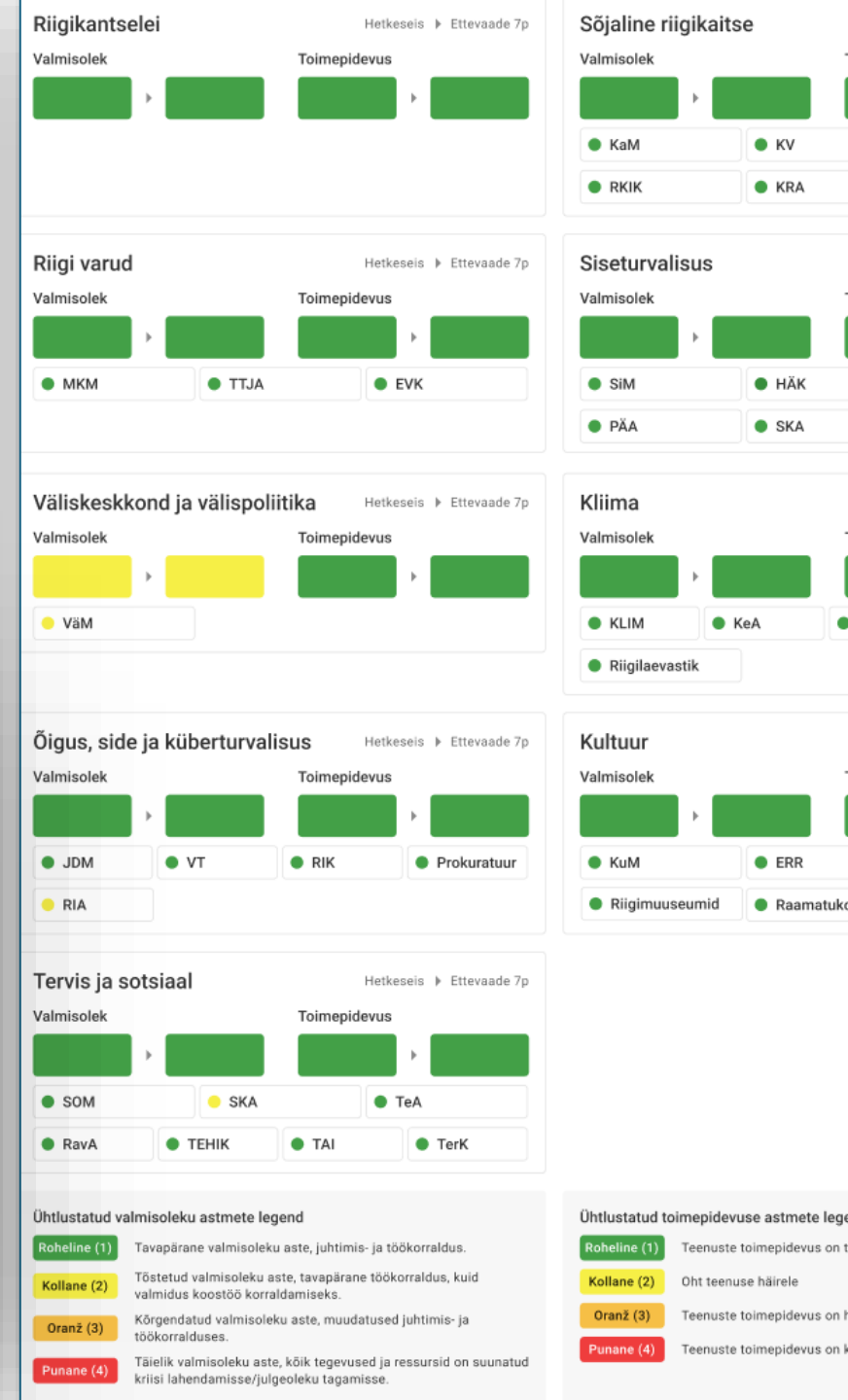
Päästamet toetab "silotorvide" üleselt kriisilukorda lahendavat asutust (§ 32 lg 2 ja 3):
 • teabevahetuse ja koostöö korraldamisega
 • nõustab KOV üksusi
 • koordineerib elanikkonnakaitse tegevuste õigeaegset rakendamist

Regionaalne kriisikomisjon
 • Päästamet juhhib regionaalne kriisikomisjoni tegevust
 • koordineerib asutuste tegevusi kriisilukordade ennetamisel ja nendeks valmistumisel ning elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamisel
 • toetab kriisilukorra lahendamise eest vastutavat asutust teabevahetuse ja koostöö korraldamisel
 • nõustab kohaliku omavalitsuse üksusi

Valla- või linnavalitsuse kriisikomisjon (uus paragrahv):
 • koordineerib kriisideks valmisoleku tagamist kohaliku omavalitsuse üksuses;
 • täidab muid seadusest ja tema põhimäärusest tulenevaid ülesandeid
 • ühise kriisikomisjoni võivad moodustada mitu kohaliku omavalitsuse üksust

Valmisoleku monitoorimine hetkel

- SITKE raport kord nädalas, sisend riigikaitseülesandega asutustelt
- Ministeeriumid teavitavad valitsemisala valmisoleku ja toimepidevuse tasemest, samuti plaanitud tasememuudatustest järgneva 7 p jooksul
- Sisendis kajastub ka haldusala individuaalsete teenuste toimepidevuse tase

Õigus, side ja küberturvalisus

Hetkeseis | Ettevaade 7p

Valmisolek: [Green Bar] | Toimepidevus: [Green Bar]

JDM, Vanglateenistus, RIK, Prokuratuur, RIA

- ### Teenuste toimepidevus haldusalas
- Kohtueelne kriminaalmenetlus
  - Vangistuse täideviimine
  - Õigusaktide avaldamine ja kättesaadavaks tegemine
  - Õigusemõistmine
  - Ulatuslike küberinstidentide ennetamine, ohu tõrjumine ja olukorra lahendamine
  - Sideteenused (sideettevõtjate elutähtsad teenused ja riigiside teenused)

Justiits- ja digiministeeriumi haldusala valmisoleku astmete ja toimepidevuse legend

ALFA Tavapärane valmisoleku aste. Risk on madal ning tegeletakse tavapärase tööülesannete täitmisega. Valdkond toimib stabiilselt ja oluliste tõrgeteta.

BRAVO Tõstetud valmisoleku aste. Ettevalmistav etapp, kus risk on tõenäoline. Tavapärane töökorraldus, aga toimub võtmeisikute teavitamine ja olukorratähtsuse loomine meeskonnas ning koostööpartnerite seas. Kriisi lahendamiseks vajalike ressursside kaardistamine.

CHARLIE Kõrgendatud valmisoleku aste. Lahendamise etapp, kus risk on kõrge. Kriisi lahendamiseks vajalike teenistujate valmisolek (ületunnitöö, kättesaadavus väljaspool tööaega). Teenuste ja tööülesannete prioritseerimine.

DELTA Täielik valmisoleku aste. Lahendamise etapp, kus risk on vahetu. Tegevused ja ressurssid on suunatud kriisi lahendamisesse (vajalike teenistujate puhkuste katkestamine, kriisirohvide täitmine, asenduste tagamine 24/7 põhimõttel). Mitte kriitilised ülesanded ajatatakse ning mitte kriitiliste teenuste osutamine lõpetatakse.

Toimepidevus tagatud Valdkond toimib tõrgeteta (kui, siis on lühiajalised tõrked, mis ei oma olulist mõju või on kiiresti kõrvaldatavad).

KRIISIOLOKORDADEGA SEOTUD OTSUSED (TsirKS)

